

ΣΑΒΒΑΤΟ 17 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2024

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝ.

Υπεύθυνη ομάδας Αρχαίων Ελληνικών: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΑΝΤΖΟΥΛΗ

Επιμέλεια διαγωνίσματος: ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΗΓΟΥΝΑΚΗΣ - ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΤΡΟΚΟΗΣ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (Πλάτωνος Πρωταγόρας 320c)

Ἦν γάρ ποτε χρόνος ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἰμαρμένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μείξαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῆ κεράννυται. Ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν Προμηθεὶ καὶ Ἐπιμηθεὶ κοσμησαί τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἑκάστοις ὡς πρέπει. Προμηθεὶα δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς αὐτὸς νεῖμαι, "Νείμαντος δέ μου," ἔφη, "ἐπίσκεψαι" καὶ οὕτω πείσας νέμει. Νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἄνευ τάχους προσῆπτεν, τοὺς δ' ἀσθενεστέρους τάχει ἐκόσμει· τοὺς δὲ ὦπλιζε, τοῖς δ' ἄοπλον διδοὺς φύσιν ἄλλην τιν' αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο δύναμιν εἰς σωτηρίαν. Ἄ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἤμπισχεν, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν· ἃ δὲ ἠὔξε μεγέθει, τῶδε αὐτῶ αὐτὰ ἔσφζεν· καὶ τᾶλλα οὕτως ἐπανισῶν ἔνεμεν. Ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν ἔχων μή τι γένος αἰστωθείη· ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἀλληλοφθοριῶν διαφυγὰς ἐπήρκεσε, πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὥρας εὐμάρειαν ἐμηχανᾶτο ἀμφιεννὺς αὐτὰ πυκναῖς τε θριξίν καὶ στερεοῖς δέρμασιν, ἱκανοῖς μὲν ἀμῦναι χειμῶνα, δυνατοῖς δὲ καὶ καύματα, καὶ εἰς εὐνάς ἰοῦσιν ὅπως ὑπάρχοι τὰ αὐτὰ ταῦτα στρωμνὴ οἰκεία τε καὶ αὐτοφυῆς ἑκάστῳ· καὶ ὑποδῶν τὰ μὲν ὄπλαῖς, τὰ δὲ [θριξίν καὶ] δέρμασιν στερεοῖς καὶ ἀναίμοις. Τὸν τεῦθεν τροφὰς ἄλλοις ἄλλας ἐξεπόριζεν, τοῖς μὲν ἐκ γῆς βοτάνην, ἄλλοις δὲ δένδρων καρπούς, τοῖς δὲ ῥίζας· ἔστι δ' οἷς ἔδωκεν εἶναι τροφήν ζῶων ἄλλων βοράν· καὶ τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν προσῆψε, τοῖς δ' ἀναλισκομένοις ὑπὸ τούτων πολυγονίαν, σωτηρίαν τῷ γένει πορίζων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. α) Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Οι θεοὶ δημιούργησαν τὰ ζῶα πάνω στην γη.
2. Τα φτερά αντιστάθμιζαν το μικροκαμωμένο σώμα.
3. Ο Ἐπιμηθεὺς ενδιαφέρθηκε για την προφύλαξη των ζῶων ἀπὸ τις καιρικές συνθήκες.

(μονάδες 6)

β) 1. «ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἀλληλοφθοριῶν διαφυγὰς ἐπήρκεσε »: Πού αναφέρεται η αντωνυμία « αὐτοῖς»;

2. «τοῖς δ' ἀναλισκομένοις ὑπὸ τούτων»: Πού αναφέρεται η αντωνυμία «τούτων»;

(μονάδες 4)

Μονάδες 10

B1. Ποιες ενέργειες έκανε ο Επιμηθέας, προκειμένου να επιτευχθεί η ισορροπία και η επιβίωση στο ζωικό βασίλειο;

Μονάδες 10

B2. Να εντοπίσετε στο κείμενο λέξεις ετυμολογικά συγγενείς με τις ακόλουθες: **διαταγή, πειθαρχία, δόση, κατάληψη, διεφθαρμένος.**

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση τις γνώσεις σας από τη σχολική εισαγωγή:

1. Ο Σωκράτης αντιπρότεινε στους δικαστές ως ποινή του την εξορία.
2. Μετά την καταδίκη του ο Σωκράτης έμεινε δύο μήνες στο κρατητήριο.
3. Ο Πλάτωνας ποτέ δεν ενδιαφέρθηκε για την πολιτική.
4. Η Ακαδημία του Πλάτωνα λειτούργησε ως το 529 μ.Χ.
5. Ένας από τους μαθητές του Πλάτωνα ήταν ο Αριστοτέλης.

Μονάδες 10

B4. Παράλληλο κείμενο

Απόψεις για τη δημιουργία του κόσμου και των όντων.

«Η ουσία των ζώων, όπως και όλων των όντων, δημιουργήθηκε από τη μίξη των τεσσάρων στοιχείων πυρός, αέρα, νερού, γης, που διατρέχεται όμως από τον θείο λόγο. Τα ζώα πορεύονται προς εκείνα, για τα οποία τα προόρισε η φύση και κινούνται σύμφωνα με τα ορμέμφυτά τους, σύμφωνα δηλαδή με τη θέληση της ειμαρμένης, που εφοδίασε με αισθήσεις και ορμές τα ζώα... Οι θεοί ως προς τα ζώα μας έκαναν χάρη, τους ίππους ως συμπολεμιστές, τους σκύλους ως συγκυνηγούς, τις παρδάλεις και τις άρκτους και τους λέοντες ως αντιπάλους για άσκηση της ανδρείας. Το δε γουρούνι, εδώ είναι το πιο ευχάριστο, όχι για άλλο τίποτε, παρά για να θύεται έγινε, και ο θεός την ψυχή με τη σάρκα σαν με αλάτι ανέμειξε, δημιουργώντας για μας και πολλά είδη ψαριών. Για να έχουμε δε αφθονία ζωμού και ορεκτικών όστρακα παντός είδους και πορφύρες και τσουχτερά ψάρια και παντοειδή γένη πτηνών έκανε... Δηλαδή λαμβάνοντας πρόνοια η φύση, ώστε να μην εξαφανισθεί κανένα γένος ζώου από κάποια ασθένεια ή από το ολιγοχρόνιο της ζωής του ή εξαιτίας της βοράς από

ισχυρότερα, για όλα αυτά και για αναπλήρωση της συνεχούς φθοράς ευρήκε την πολυγονία, δηλαδή τη γέννηση πολλών απογόνων».

Αποσπάσματα Στωικών Π -413 – 1139-1152

Στο παραπάνω απόσπασμα γίνεται αναφορά σε απόψεις των Στωικών φιλοσόφων σχετικά με τη δημιουργία του κόσμου και των όντων. Να εντοπίσετε δύο ομοιότητες σε σχέση με τον μύθο του Πρωταγόρα.

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αισχίνης, Κατά Κτησιφώντος 123-124

Ο Αισχίνης αναφέρεται σε παλαιότερες διαμάχες μεταξύ των ελληνικών πόλεων για διαμφισβητούμενες περιοχές γύρω από τους Δελφούς και στο Αμφικτυονικό συνέδριο, που έγινε ειδικά γι' αυτόν τον λόγο, στο οποίο είχε παρευρεθεί και ο ίδιος ως αντιπρόσωπος των Αθηναίων.

Τῆ δὲ ὕστεραία ἤκομεν ἔωθεν εἰς τὸν προειρημένον τόπον, καὶ κατέβημεν εἰς τὸ Κιρραῖον πεδῖον, καὶ τὸν λιμένα κατασκάψαντες καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσαντες ἀνεχωροῦμεν. ταῦτα δὲ ἡμῶν πραττόντων οἱ Λοκροὶ οἱ Ἀμφισσεῖς, ἐξήκοντα στάδια ἄπωθεν οἰκοῦντες Δελφῶν, ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς μεθ' ὄπλων πανδημεῖ· καὶ εἰ μὴ δρόμῳ μόλις ἐξεφύγομεν εἰς Δελφούς, ἐκινδυνεύσαμεν ἂν ἀπολέσθαι. Τῆ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Κόττυφος ὁ τὰς γνώμας ἐπιψηφίζων ἐκκλησίαν ἐποίει τῶν Ἀμφικτυόνων. [...] ἐνταῦθ' ἤδη πολλὰ μὲν τῶν Ἀμφισσέων ἐγίγνοντο κατηγοραὶ, πολὺς δ' ἔπαινος ἦν κατὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· τέλος δὲ παντὸς τοῦ λόγου ψηφίζονται ἤκειν τοὺς ἱερομνήμονας πρὸ τῆς ἐπιούσης πυλαίας ἐν ῥητῶ χρόνῳ εἰς Πύλας, ἔχοντας δόγμα καθ' ὃ τι δίκας δώσουσιν οἱ Ἀμφισσεῖς ὑπὲρ ὧν εἰς τὸν θεὸν καὶ τὴν γῆν τὴν ἱεράν καὶ τοὺς Ἀμφικτύονας ἐξήμαρτον. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται τὸ ψήφισμα ὑμῖν ὁ γραμματεὺς.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ἤκω: ἔχω ἐρθεῖ

ἔωθεν : ἀπὸ το πρῶι, ἀπὸ τα χαράματα

τὸ Κιρραῖον πεδῖον : ἡ πεδιάδα τῆς Κίρρας

πανδημεῖ : ὅλοι μαζί

ἐπιψηφίζω : θέτω σε ψηφοφορία κάτι

ἱερομνήμων: ἱερογραμματεὺς

πυλαῖα: σύνοδος, συνέδριο ἀμφικτυονικό

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να αποδώσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα : «**Τῇ δὲ ὑστεραία ... ἐποίει τῶν Ἀμφικτυόνων**».

Μονάδες 20

Γ2. Τι συνέβη κατά τη διάρκεια του Αμφικτυονικού συνεδρίου και τι αποφασίστηκε στο τέλος της συζήτησης;

Μονάδες 10

Γ3α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται :

πραττόντων : το γ' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

ἐκινδυνεύσαμεν : το β' ενικό οριστικής αορίστου στη μέση φωνή

ἐποίει : το απαρέμφατο ενεστώτα στην ίδια φωνή

λέγω : τον ίδιο τύπο στον αόριστο β'

ἐξήμαρτον : το β' πληθυντικό υποτακτικής ίδιου χρόνου και ίδιας φωνής

(Μονάδες 5)

Γ3β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται :

τὸν λιμένα : τη δοτική ενικού

ἐκκλησίαν : τη γενική πληθυντικού

ὁ γραμματεὺς : τη δοτική πληθυντικού

ἡμῶν : το β' πρόσωπο στην ίδια πτώση στον ενικό αριθμό

πολὺς : τη γενική ενικού στο ουδέτερο

(Μονάδες 5)

Μονάδες 10

Γ4α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους: **πραττόντων, οἱ Ἀμφισσεῖς, εἰς Δελφούς, ἀπολέσθαι, ὑμῖν.**

(Μονάδες 5)

Γ4β. εἰ μὴ δρόμῳ μόλις ἐξεφύγομεν εἰς Δελφούς, ἐκινδυνεύσαμεν ἂν ἀπολέσθαι. Να αναγνωρίσετε την υπόθεση, την απόδοση και το είδος του υποθετικού λόγου (μονάδες 3). Να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι, ώστε να δηλώνει το προσδοκώμενο (μονάδες 2).

(Μονάδες 5)

Μονάδες 10

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!